

УСТАВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
Немањина 26
11000 БЕОГРАД

Удружење грађана „АТЕИСТИ СРБИЈЕ“, Војвођанских бригада бр. 18, Нови Сад, матични број: 28005075, којег заступа Предраг Стојадиновић, потпредседник Управног одбора Удружења, на основу члана 168. став 2. Устава Републике Србије (Службени гласник РС, бр. 83/06) и члана 29. став 1. тачка 2. и члана 50. став 1. Закона о Уставном суду (Службени гласник РС, бр. 109/07), подноси

ИНИЦИЈАТИВУ

за покретање поступка за оцену уставности и законитости члана 9. став 7. и члана 12. став 1. тачка 1. Статута Универзитета у Београду (у даљем тексту: Статут), с обзиром на то да је наведени члан у директној супротности са Уставом Републике Србије (Службени гласник РС, бр. 83/06) и са Законом о забрани дискриминације (Службени гласник РС, бр. 22/09).

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. Оспореним Статутом је у члану 9. став 7. прописано да: *„Осим у контексту делатности Православног богословског факултета и обележавања верских празника, у складу са законом, на Универзитету и високошколским јединицама у његовом саставу није дозвољено ни верско организовање или деловање.“* а у члану 12. став 1. тачка 1. истог статута је прописано да: *„Универзитет чине следећи факултети, разврстани према научним пољима у групације факултета, и то: групација друштвено-хуманистичких наука: Економски факултет, Правни факултет, Православни богословски факултет, [...]“*.

2. Претходно наведене одредбе Статута су у директној супротности са чланом 11. Устава Републике Србије, који гласи: *„Република Србија је световна држава. Цркве и верске заједнице су одвојене од државе. Ниједна религија не може се успоставити као државна или обавезна.“*

Православни богословски факултет (у даљем тексту ПБФ) религијска је институција. У вези је с хришћанима и то искључиво православне деноминације. То се најбоље види из самог назива ове институције.

ПБФ као део Универзитета у Београду (у даљем тексту БУ) крши принцип секуларности (члана 11. став 1. Устава).

Припајање ПБФ као религијске институције БУ који је државна институција, представља мешање цркве и државе, што је директно супротно члану 11. став 2. Устава, који дефинише обавезу одвојености цркава и верских заједница од државе.

С обзиром на чињеницу да је ПБФ једина религијска институција унутар БУ (чињеница коју ПБФ са поносом наглашава на свом сајту), тиме се јасно православна религија успоставља као државна религија, што је директно супротно члану 11. став 3. Устава, који налаже да се ниједна религија не може успоставити као државна или обавезна.

Наведеним одредбама Статута православље се успоставља као државна религија на БУ. Универзитет који дозвољава само и искључиво једној религијској институцији чланство, директно себе доводи у везу с управо том једном религијом и успоставља је као главну, а као државна институција, самим тим, и као државну. То се јасно види и из дела реченице *“Осим у контексту делатности Православног богословског факултета”*, у ком се православље јасно уздиже изнад свих осталих религија и деноминација.

3. Претходно наведене одредбе Статута су у директној супротности са чланом 44. Устава Републике Србије, који гласи: *„Цркве и верске заједнице су равноправне и одвојене од државе. Цркве и верске заједнице су равноправне и слободне да самостално уређују своју унутрашњу организацију, верске послове, да јавно врше верске обреде, да оснивају верске школе, социјалне и добротворне установе и да њима управљају, у складу са законом.“*

Припајање ПБФ, као религијске институције, БУ, који је државна институција, представља спајање цркве и државе, што је директно супротно члану 44. став 1. Устава, који дефинише обавезу самосталног деловања цркава и верских заједница и њихову одвојеност од државе.

С обзиром на чињеницу да је ПБФ једина религијска институција унутар БУ, тиме се јасно православна религија успоставља као важнија и од свих других религија и тиме се успоставља неравноправан однос између цркава и верских заједница, што је директно супротно члану 44. став 2. Устава, који налаже да су цркве и верске заједнице равноправне.

Ради опреза, подносилац иницијативе прецизира да не оспорава право Српској православној цркви (у даљем тексту СПЦ) да самостално организује, финансира и води ПБФ по свом нахођењу и правилима у складу с чланом 44. став 1. и став 2. Устава и чланом 43. став 1., став 3. и став 5. Устава. Међутим, то право СПЦ, па самим тим и ПБФ, морају да испуне самостално, као што је наглашено у члану 44. Устава, а не као део било које државне институције, као што је наглашено у члану 11. Устава.

4. Оспорене одредбе Статута су у супротности са чланом 9. став 2. и став 3. Закона о забрани дискриминације, који гласе: *„Забрањено је лицу или групи лица на основу њиховог личног својства отежати или онемогућити упис у васпитно-образовну установу, или искључити их из ових усанова, отежати или ускратити могућност праћења наставе и учешћа у другим васпитним, односно образовним активностима, разврставати ученике по личном својству, злостављати их и на други начин неоправдано правити разлику и неједнако поступати према њима. Забрањена је дискриминација васпитних и образовних усанова које обављају делатност у складу са законом и другим прописом, као и лица која користе или су користили услуге ових усанова у складу са законом.“*

Наиме, у члану 58. став 1. Статута ПБФ, као услов за упис, наводи се обавезна *„сагласност надлежног епископа“*. Затим се у члану 61. став 3. опет захтева да кандидат *„прибави сагласност надлежног епископа“*, да би се у члану 86. као главни услов за наставнике и предаваче навело да *„поред осталих прописаних услова има и сагласност (благослов) надлежног епископа“*.

Сасвим је јасно да се на овај начин врши очигледна и фактичка и правна дискриминација и студената и професора ПБФ и то на основу верског опредељења, као и да се, као услов за студирање и за рад у једној институцији, која би, наводно, требало да буде образовног карактера, поставља потпуно арбитарни услов, који зависи од субјективне, необразложене воље једног верског поглавара.

Дакле, према Статуту БУ и Статуту ПБФ, један верски поглавар, по свом сопственом субјективном нахођењу, одлучује ко је подобан, а ко није подобан да постане студент БУ.

Наведено поступање је сасвим очигледно у супротности са Законом о забрани дискриминације (у даљем тексту ЗЗД). Конкретно, члан 2. ЗЗД наглашава: *„изрази*

‘дискриминација’ и ‘дискриминаторско поступање’ означавају свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лица или групе [...] а који се заснива на верским или политичким убеђењима...“

Даље, члан 19. став 2. и став 3. ЗЗД гласе: *„Забрањено је лицу или групи лица на основу њиховог личног својства, отежати или онемогућити упис у васпитно-образовну установу, или искључити их из ових усанова, отежати или ускратити могућност праћења наставе и учешћа у другим васпитним, односно образовним активностима, разврставати ученике по личном својству, злостављати их и на други начин неоправдано правити разлику и неједнако поступати према њима. Забрањена је дискриминација васпитних и образовних усанова које обављају делатност у складу са законом и другим прописом, као и лица која користе или су користили услуге ових усанова у складу са законом.“*

Из овога се сасвим јасно види да ПБФ врши незакониту дискриминацију својих студената, а пошто је ПБФ део БУ, тиме се то кршење преноси и на сам БУ.

На основу претходно наведеног, подносилац иницијативе подноси

ПРЕДЛОГ

1. Да Уставни суд прихвати ову иницијативу и донесе решење којим се покреће поступак за оцену уставности и законитости Универзитета у Београду;
2. Да Уставни суд донесе одлуку којом се утврђује да чланови 9. став 7. и 12. став 1. тачка 1. Статута Универзитета у Београду нису у сагласности са Уставом Републике Србије и Законом о забрани дискриминације.

У Београду, дана 26.03.2012. године.

Подносилац иницијативе:

Удружење „Атеисти Србије”
Предраг Стојадиновић, потпредседник УО Удружења